

Τα χωροχρονικά πρότυπα στις εισαγωγές άγριας ζωής αντικατοπτρίζουν τις περιφερειακές διακυμάνσεις στην ποικιλότητα των ειδών και την κατάσταση διατήρησής τους στην Ελλάδα

Δήμητρα Καφέτση^{1*}, Ιωάννης Γ. Ζευγώλης¹, Κωνσταντίνος Βλαχόπουλος², Άννα Καζάζου³, Αγγελική Σπυριδάκη³, Αλέκα Μελιάδου³, Μαρία Γανωτή³

¹ Εργαστήριο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη / ² Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων, Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, Ανάβυσσος / ³ ANIMA – Σύλλογος Προστασίας Άγριας Ζωής, Αθήνα

*e-mail: kafetsidimitra@gmail.com

Εισαγωγή

Τα κέντρα περίθαλψης άγριας ζωής παρέχουν μια μοναδική, αλλά συχνά ανεκμετάλλευτη πηγή δεδομένων για τη μελέτη της βιοποικιλότητας και των αναδυόμενων προκλήσεων της διατήρησης.

Τα δεδομένα εισαγωγών ζώων, καταγράφουν χωρικά και χρονικά πρότυπα που αντανακλούν τόσο βιογεωγραφικές διαβαθμίσεις όσο και ανθρωπογενείς πιέσεις.

Η αξιοποίηση τέτοιων δεδομένων μπορεί να συμβάλλει στην έγκαιρη ανίχνευση αλλαγών στη σύνθεση των ειδών μιας γεωγραφικής περιοχής αλλά και στον καθορισμό προτεραιοτήτων διατήρησης.

Στην παρούσα μελέτη, αξιοποιήθηκε πολυετές σύνολο δεδομένων (2021–2024) από το Κέντρο Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA, με στόχο τη διερεύνηση της περιφερειακής και χρονικής μεταβλητότητας στη σύνθεση ειδών, στην κατάσταση διατήρησης και στην ταξινομική ποικιλότητα.

Μεθοδολογία

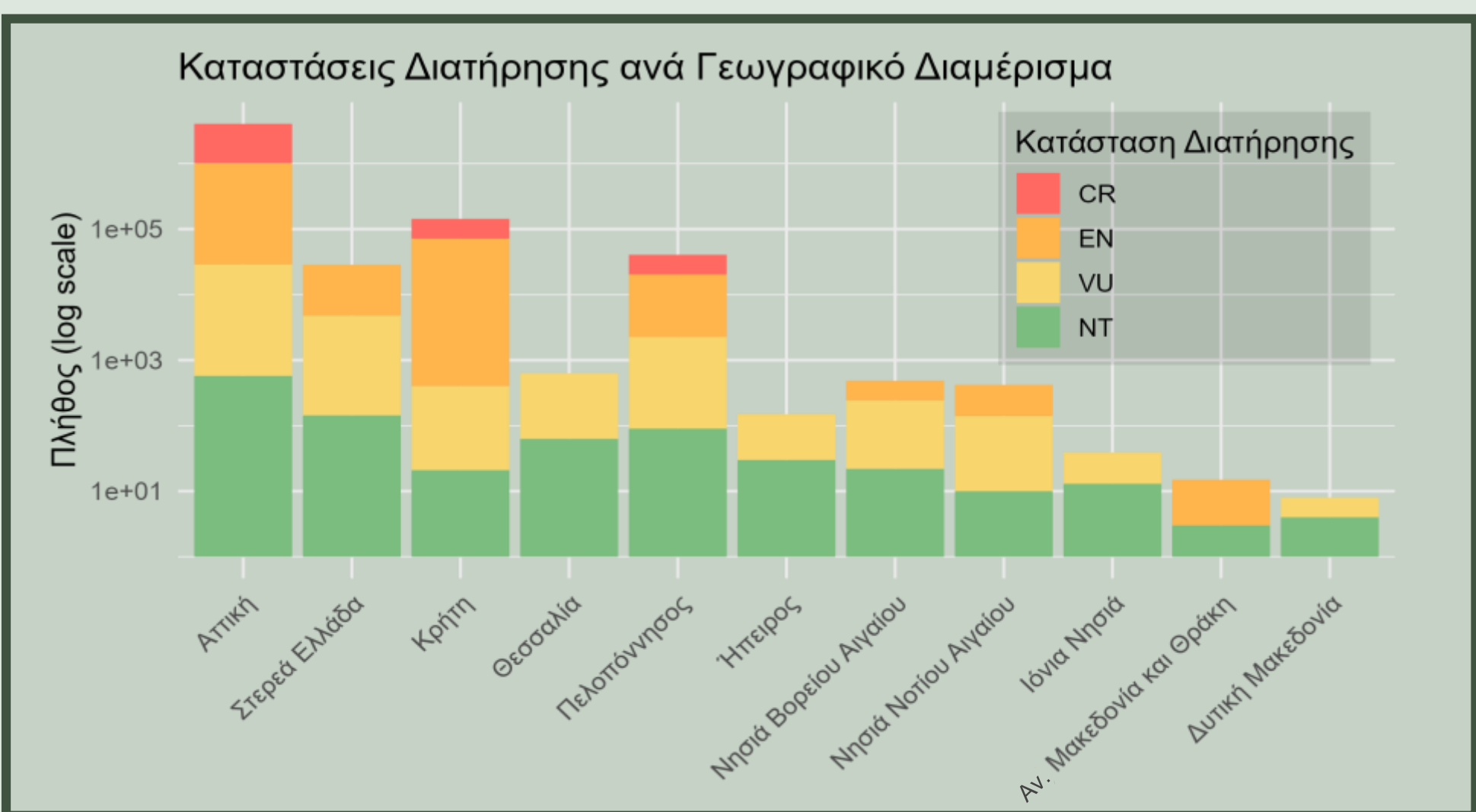
Η παρούσα εργασία στηρίχθηκε στα δεδομένα εισαγωγών ζώων που καταγράφηκαν στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA κατά την τετραετία 2021 – 2024. Το υλικό αυτό καλύπτει 13 διοικητικές περιφέρειες της Ελλάδας και περιλαμβάνει πληροφορίες για τα είδη, την περιοχή προέλευσης αλλά και το καθεστώς διατήρησης σύμφωνα με το Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο (NT, VU, EN, CR), το έτος και την περιοχή προέλευσης.

Στο πλαίσιο της ανάλυσης, υπολογίστηκαν δείκτες πλούτου ειδών, Shannon και Simpson, ώστε να εκτιμηθεί η ταξινομική ποικιλότητα ανά περιφέρεια. Παράλληλα εφαρμόστηκε μη – μετρική πολυδιάστατη κλιμάκωση (NMDS) για τη διερεύνηση διαφόρων στη σύνθεση των ειδών μεταξύ περιφερειών, με στόχο την ανίχνευση χωρικών και βιογεωγραφικών προτύπων.

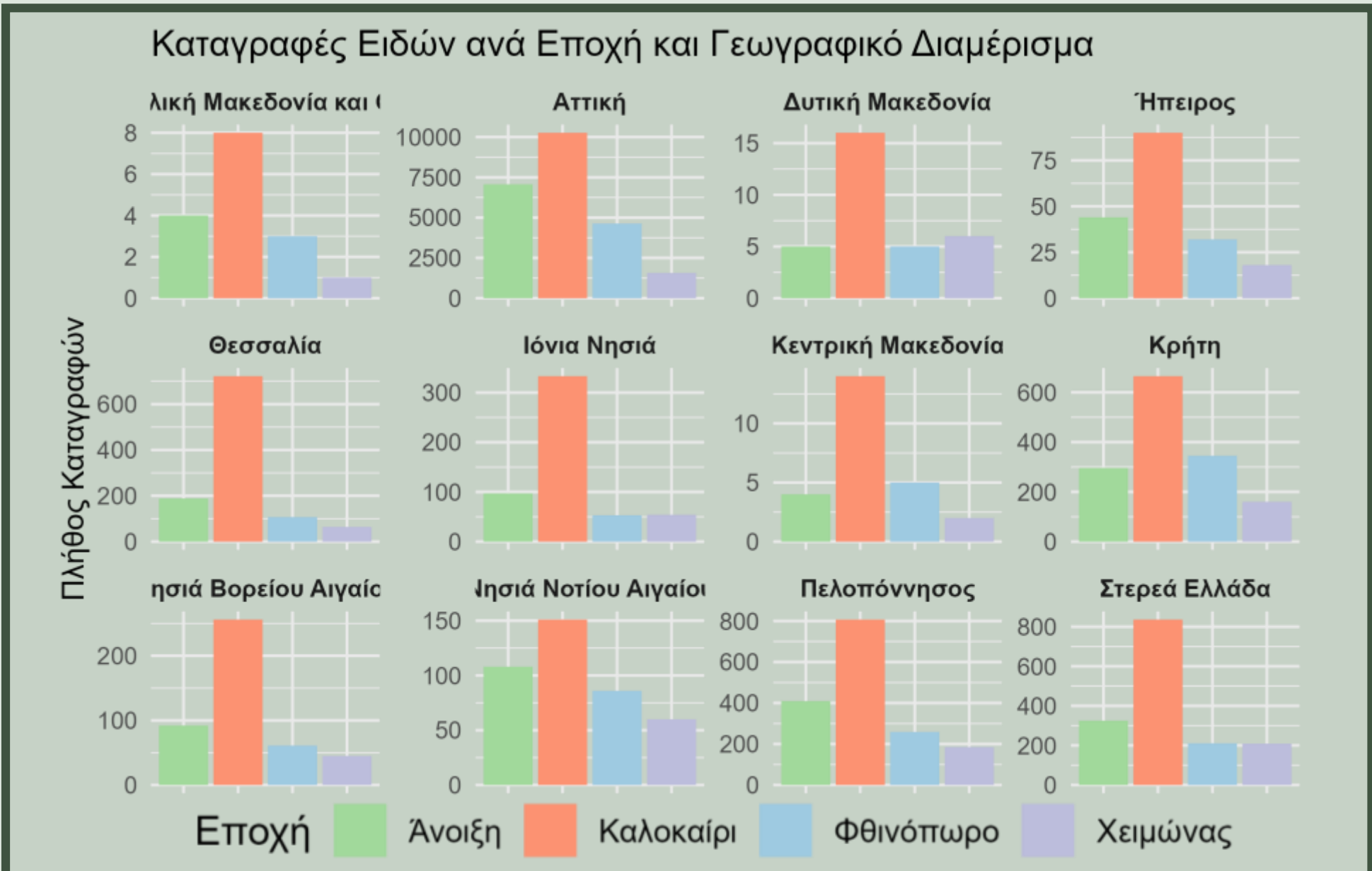
Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων βασίστηκε στα γραφήματα που αποτυπώνουν τα είδη με τις περισσότερες εισαγωγές, την κατανομή των περιστατικών ανά περιφέρεια και την αναλογία ειδών ανά καθεστώς διατήρησης.

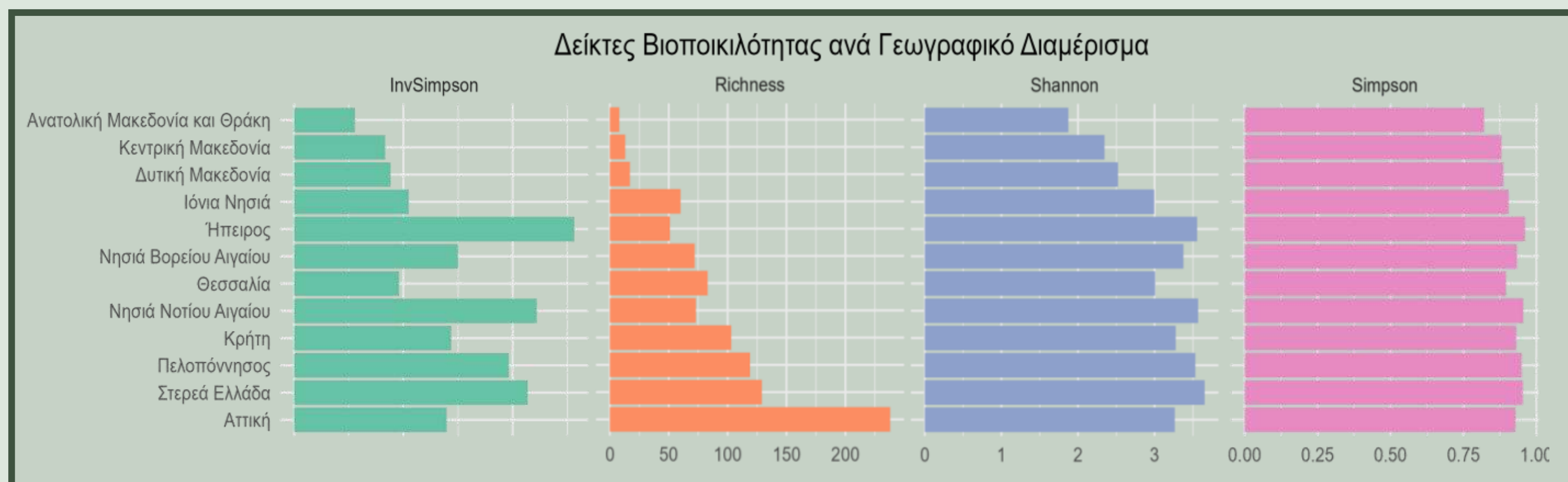
Αποτελέσματα

Οι συνολικές εισαγωγές εμφανίζουν έντονη χωρική διαφοροποίηση. Η Αττική, η Κρήτη και η Στερεά Ελλάδα κατέγραψαν τους υψηλότερους αριθμούς, ενώ σε αυτές τις περιφέρειες εντοπίζεται δυσανάλογη υψηλή παρουσία απειλούμενων ειδών. Τα πρότυπα αυτά αντανακλούν τόσο βιογεωγραφικές ιδιαιτερότητες όσο και τοπικές ανθρωπογενείς πιέσεις.

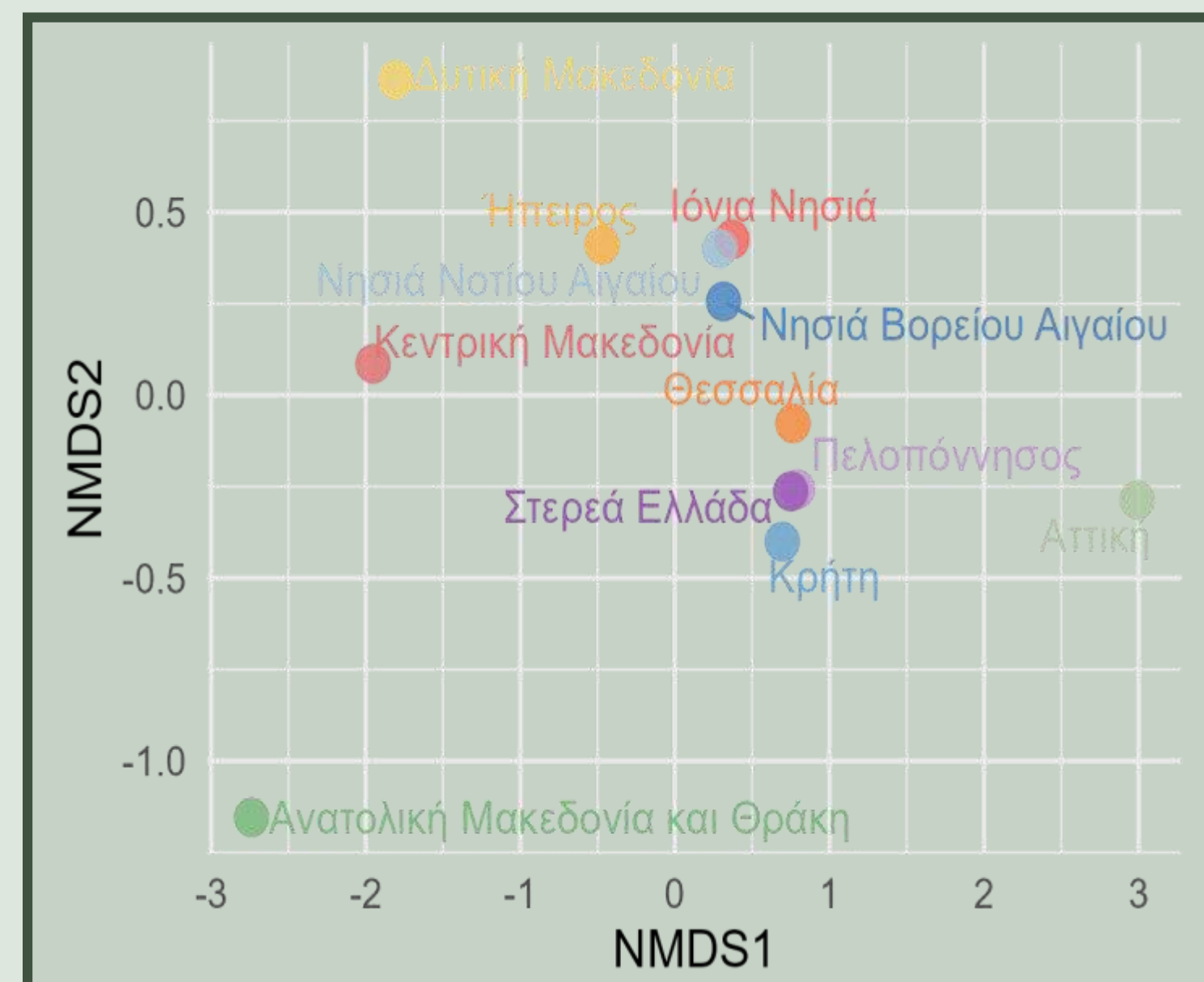

Στις τρεις περιφέρειες με τις περισσότερες εισαγωγές (Αττική, Κρήτη, Στερεά Ελλάδα) καταγράφηκε και ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό απειλούμενων ειδών. Η Συγκέντρωση περιστατικών με ταχ. προτεραιότητας.

Ο δείκτης Richness (πλούτος ειδών) είναι ιδιαίτερα υψηλός στην Αττική ενώ οι δείκτες Shannon και Simpson έδειξαν μεγαλύτερη ποικιλότητα στις νησιωτικές και νότιες περιφέρειες (Ιόνια νησιά, Νησιά Ν. Αιγαίου, Κρήτη, Στερεά Ελλάδα), υποδηλώνοντας αυξημένη ταξινομική μεταβλητότητα. Επίσης ο δείκτης Simpsron παρέμεινε σχετικά υψηλός και σταθερός στις περισσότερες περιοχές, γεγονός που δείχνει ότι, πέρα από την Αττική, δεν παρατηρείται ακραία επικράτηση λίγων ειδών.

Τέλος, η ανάλυση NMDS ανέδειξε σαφή διαφοροποίηση στη σύνθεση των ειδών μεταξύ των περιφερειών, αντικατοπτρίζοντας τόσο βιογεωγραφικές διαβαθμίσεις όσο και τοπικές ανθρωπογενείς πιέσεις.

Συμπεράσματα

Συνολικά, τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι τα δεδομένα περίθαλψης μπορούν να λειτουργήσουν ως αξιόπιστο και οικονομικά αποδοτικό εργαλείο για τη χωρική παρακολούθηση της βιοποικιλότητας, αναδεικνύει την ανάγκη για εντατικότερη παρακολούθηση, υποστήριξη και σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων διατήρησης ιδιαίτερα σε μεσογειακά κοινωνικο-οικολογικά συστήματα όπου η πίεση στην βιοποικιλότητα είναι εντονότερη.

Βιβλιογραφία

- Grogan, A., & Kelly, A. (2013). A review of RSPCA wildlife rehabilitation data. *Veterinary Record*, 172(8), 211. <https://doi.org/10.1136/vr.101139>
- Miller, E. A., & Frazier, K. (2021). Wildlife rehabilitation and its role in conservation medicine. *Journal of Wildlife Diseases*, 57(2), 202–213. <https://doi.org/10.7589/JWD-D-20-00072>
- Mullineaux, E. (2014). Veterinary treatment and rehabilitation of wildlife casualties: A review. *In Practice*, 36(4), 192–197. <https://doi.org/10.1136/inp.g2597>